

## **НАСОКИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИНАНСОВИЯ КАПАЦИТЕТ НА КАНДИДАТИТЕ И БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ ПО ПРОГРАМА „ЕРАЗЪМ+“**

### **1. РЕГУЛАТОРНА РАМКА**

Финансовият регламент и правилата за прилагането му изискват кандидатите да покажат достатъчен финансов капацитет за изпълнението на дейностите и работната програма, описани в проектното приложение.

При подаване на проектни предложения, кандидатите трябва да представят декларация от тяхно име, че притежават стабилни и достатъчни източници на финансиране на дейността за периода на извършването и, както и да участват със собствени средства във финансирането и. Тази декларация представлява специфичен раздел от формуляра за кандидатстване.

В допълнение, за проектни предложения с искане за финансиране на стойност над 60 000 евро, кандидатът трябва да подаде чрез портала за участници следните документи, които позволяват на Националната Агенция (НА) да извърши проверка на неговия финансов капацитет:

- отчет за приходите и разходите;
- счетоводен баланс на кандидата за последната финансова година, за която сметките са приключени.

На основание чл.131(3) от Финансовия регламент, НА може да не извършва проверки и да не изисква финансови данни за следните кандидати:

- физически лица при изплащане на стипендии;
- публични или международни организации.

НА също така може да не извършва проверка и следователно да не изисква финансови документи на организации и институции определени в чл.19.3. от Решението за създаване на Програма „Еразъм+“.

С изключение на проектните предложения за безвъзмездна помощ до 60 000 евро включително, горепосочените правила не са пречка за НА да изиска документи и да извърши задълбочен анализ, ако установи, че са налице индикации за затруднено финансово положение на кандидата, да вземе адекватно решение за налагането на предпазни мерки, **включително и да не сключи договор за безвъзмездна помощ.**

## **2. ВЪВЕДЕНИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО НА МЕТОДОЛОГИЯТА**

Като цяло, за да бъде в състояние да оцени финансовия риск, свързан с предоставянето на безвъзмездна помощ, финансовият анализ има два аспекта:

- капацитет за съфинансиране на кандидата;
- финансова стабилност на кандидата.

За дейности или проекти, управлявани от НА, които са основани на опростени форми на предоставяне на безвъзмездна помощ (противоположни на възстановяването на реални разходи) се предполага, че капацитетът за съфинансиране на кандидата е достатъчен.

По тази причина се оценява само финансовата стабилност, която дава информация за качеството на финансовата структура на кандидата и така предоставя увереност, че той ще бъде в състояние да изпълни проектните дейности за периода на действие на договора за предоставяне на безвъзмездна подкрепа.

Оценката се основава на няколко коефициента, както е обяснено в секция 3 по-долу. Трябва да се подчертае, че този анализ не гарантира, че ще бъдат разкрити всички слабости на кандидатурите. Въпреки това той е основен, лесен за употреба и в духа на Финансовите правила и по този начин предпазва интересите на ЕК, като обръща внимание на кандидатите, чийто финансов профил показва високи нива на риск.

Методологията взема предвид специфични характеристики на кандидатите и може да бъде използвана за организации с различни юридически форми - от търговски компании до организации с нестопанска цел.

Методът изисква да са налице финансовите отчети, съдържащи „Счетоводен баланс“ и „Отчет за приходите и разходите“ **за последната приключила финансова година.** Кандидатите трябва да представят тези отчети заедно с проектните си предложения, както го изисква Поканата за кандидатстване.

НА трябва да е сигурна, че извършва анализите на основата на възможно най-актуалните данни от финансовите отчети. Те трябва да съдържат информация не по-стара от 18 месеца към крайния срок за подаване на предложения.

Анализ на няколко последователни години би въвел динамичен елемент и би довел до по-прецизни резултати, но също така би затруднил формирането на заключения на основата на откритите тенденции. Такъв анализ може да бъде извършен в случай че резултатите от опростения анализ не са достатъчни за формирането на заключение.

### **3. МЕТОДОЛОГИЯ**

#### **3.1. Традиционен подход към кандидати, чиито профил и дейности са близки до тези на класическите търговски дружества**

Следните коефициенти се използват за определяне на нивото на увереност, произтичаща от процеса на оценка:

##### *3.1.1 Оценка на финансовата стабилност*

Тази оценка е основана на следните индикатори:

$$\text{I. Финансова независимост} = \frac{\text{Собствен капитал}}{\text{Сума на актива/ пасива}}$$

$$\text{II. Ликвидност} = \frac{\text{Вземания+парични средства}}{\text{Краткосрочни задължения}}$$

- I. Коефициентът на финансова независимост отразява размера на собствения капитал като отношение към общата сума на актива/пасива. Това показва до каква степен организациите зависят от финансиране от трета страна. Колкото по-близо съотношението е до 1, толкова по-финансово независима е организацията и има по-голяма автономия за управление. Колкото е по-близо съотношението до 0, толкова по-зависима е организацията от финансиране от трета страна. Колкото по-нисък е коефициентът на финансова независимост, толкова по-трудно ще бъде да получат кредити и външно финансиране.
- II. Коефициентът на ликвидност измерва дали текущите активи, с изключение на материалните запаси, покриват текущите задължения и следователно показва дали кандидатът ще може да погаси текущите си задължения.

### 3.1.2. Резултати

За да бъде определено нивото (лошо, задоволително или добро) на финансовата стабилност на кандидатите, се използва следната таблица:

Индикатори	Резултат	Точки
I. Финансова независимост (ФН)	$\Phi Н \geq 0,5$	4
	$0,4 \leq \Phi Н < 0,5$	3
	$0,3 \leq \Phi Н < 0,4$	2
	$0 \leq \Phi Н < 0,3$	1
	ФН е отрицателно число	-2
II. Ликвидност (Л)	$Л < 1$	0
	$1 \leq Л \leq 2$	1
	$Л > 2$	2

Сумата от точките за всеки индикатор ще ни даде обща оценка за финансовата стабилност на кандидата.

Оценка на финансовата стабилност	Лоша	Задоволителна	Добра
Общ брой точки	2 или по малко	3 или 4	5 и повече

### 3.2 Организации с нестопанска цел

#### 3.2.1 Оценка на финансовата стабилност

Коефициентите и правилата за оценка на финансовата стабилност са същите, както описаните по-горе в т. 3.1.1. и 3.1.2.

#### 3.2.2. Резултати

За да бъде определено нивото (лошо, задоволително или добро) на финансовата стабилност на кандидатите, се използва същата таблица, като тази в т.3.1.2:

#### 4. ТЪЛКУВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

На основата на общата оценка кандидатите попадат в една от две основни категории, като за всяка от тях е необходим специфичен подход:

- **Задоволителна или добра финансова стабилност;**

Кандидатът демонстрира стабилен финансов профил. Изпълнени са условията за отпускане на безвъзмездна помощ при нисък риск за средствата на ЕК.

- **Лоша финансова стабилност**

За искания за финансиране на стойност до 750 000 евро, НА трябва да прецени на основата на анализ на риска дали да предприеме предпазни мерки и/или да изиска гаранции, които да предпазят финансовия интерес на ЕК. Такива мерки и гаранции са описани в т.5.

За искания за финансиране на стойност над 750 000 евро, с изключение на държавните и международни организации или кандидатури, получени от кандидати, които са подавали предложения по-рано същата година, трябва да се изиска одитен доклад, изготвен от външен одитор. Също така, за да получи допълнителна увереност, НА трябва да проведе по-задълбочен анализ (като покриването на период от няколко години, изчисляване на допълнителни показатели и вземайки предвид одитните доклади).

Такъв анализ трябва да бъде изготвен от служител на НА с добри познания по финансови анализи или от външен експерт. Ако резултатът от допълнителни проверки покаже, че рискът за ЕК остава висок, безвъзмездната помощ може да бъде отпусната само при вземането на допълнителни предпазни мерки, описани в т.5.

## **5. ПРЕДПАЗНИ МЕРКИ И ГАРАНЦИИ**

### **5.1 Авансови плащания**

Като следствие от оценката на риска НА може да реши:

- Бенефициентът може да не получи авансово плащане;
- Авансовото плащане може да бъде ограничено до стойност не по голяма от 60 000 евро;
- В допълнение авансовото плащане може да бъде разделено на няколко транша, като всеки следващ ще се изплаща след проверка и одобрение на изпълнението.
- Извърши еднократно плащане след получаването и одобрението на финалния отчет на бенефициента.

### **5.2 Допълнителни отчети**

На основата на оценката на риска, НА може да изиска от бенефициента да представя отчети през определен интервал от време. Тези отчети могат да бъдат отчети за напредъка или междинни финансови отчети, които ще бъдат възприети като искане за междинно плащане. НА може да изиска тези отчети да бъдат придружени от одитен доклад, изготвен от външен одитор.

### **5.3 Гаранции**

На основата на оценката на риска за кандидатури за безвъзмездна помощ на стойност по-голяма от 60 000 евро, НА би могла да изиска допълнителни гаранции като:

- Банкова гаранция на стойност равна на стойността на авансовото плащане. В случай на разсрочени плащания, НА може да изиска или гаранция равна по стойност на стойността на всички авансови плащания (включително и неизвършените такива) или удължаване на съществуваща такава всеки път когато се извършва авансово плащане.
- Гаранции от партньорите, участващи в проекта или обща или няколко гаранции от трети страни. В такива случаи финансовият капацитет на

партньорите или третите страни трябва да бъде проверен, за да се осигури увереност, че те са финансово стабилни.

***Всички гаранции (вкл.тези от партньорите) трябва да отговарят на следните условия:***

- да бъдат деноминирани в евро;
- да се предоставят от одобрена банка или финансова институция, установена в една от държавите-членки на Европейския съюз или, когато получателят е установен в друга държава, участваща в Програмата, банка или финансова институция, която предлага достатъчна сигурност;
- да бъде неотменима;
- да бъде безусловна и платима при поискване. Гаранцията трябва да може да бъде усвоена по всяко време от НА без никакви допълнителни условия;
- да бъде за достатъчно дълъг период така, че да може да бъде изискана.